

CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG Y GOGLEDD

6 Medi, 2024

TEITL: Diweddariadau Cyfansoddiadol

AWDUR: Iwan Evans, Swyddog Monitro

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Rhoi diweddariad ar y Cyfansoddiad i Gyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Mabwysiadu:

- i. Adrannau 1 - 3
- ii. y cynllun dirprwyo
- iii. rheolau gweithdrefnol ariannol

2.2. Dirprwyo i'r Swyddog Monitro'r pŵer i wneud y mân addasiadau a ganlyn i'r Cyfansoddiad:

- (a) diwygiadau cyfreithiol neu dechnegol nad ydynt yn effeithio o bwys ar y Cyfansoddiad;
- (b) newidiadau sy'n ofynnol i'w gwneud er mwyn dileu unrhyw anghysondeb, amwysedd neu wall teipograffeg;
- (c) geiriad er mwyn rhoi ar waith unrhyw benderfyniad gan y CBC neu ei is-bwyllgorau neu swyddog yn defnyddio pwerau dirprwyedig;
- (d) newidiadau sy'n ofynnol i adlewyrchu unrhyw newid i deitl unrhyw swydd neu rôl.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

3.1. Rhaid i'r CBC gael cyfansoddiad cynhwysfawr a gweithredol er mwyn iddo allu cyflawni ei swyddogaethau.

3.2. Mae gan y CBC ddyletswydd i baratoi a chyhoeddi Cyfansoddiad yn unol â Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Cymru) 2022. Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r darpariaethau pellach hynny yn y Cyfansoddiad sydd angen eu mabwysiadu (**gweler yr Atodiadau**).

4. CEFNIDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Mae'n ofyn statudol i'r CBC gael Cyfansoddiad, ac mae'r arweiniad statudol yn darparu fod yn "rhaid cynnwys copi o orchmynion sefydlog y CBC, copi o god ymddygiad y CBC ac unrhyw wybodaeth y mae'r CBC yn ei hystyried yn briodol. Bydd y Cyfansoddiad hefyd yn dymuno ystyried materion o'r math a amlinellir yn Rheoliadau'r CBC yn cynnwys, er enghraifft, yr Atodlen i'r Rheoliadau Sefydlu."

- 4.2. Gan fod y gwaith yn mynd rhagddo i wreiddio swyddogaethau'r CBC wrth ddatblygu'r llywodraethiant ynghylch cyflawni ei gynllunio strategol a'i swyddogaethau trafndiaeth, ac yn sgil ein bod ar fin trosglwyddo strwythurau a chyllid i gefnogi darparu economaidd yn y rhanbarth, mae'n bwysig fod gan y CBC y pwerau angenrheidiol yn eu lle i gefnogi ei benderfyniadau. Gwedd bwysig yn hyn fydd y pwerau sy'n gysylltiedig â chyllid, caffael a gwariant a'r angen i sicrhau bod y penderfyniadau hyn yn digwydd ar y lefel gywir o fewn y strwythur staffio a bod y CBC yn cadw'r rheolaeth iawn i gymeradwyo a monitro gwariant yn unol â'r cynllun dirprwyo.
- 4.3. Rhannwyd y tabl isod yn flaenorol ac mae bellach wedi'i ddiweddarau i ddangos y cynnydd:

Teitl	Cynnydd
1. PWRPAS, DIFFINIADAU, CYNNAL	Yn yr adroddiad
2. MYNEDIAD AT WYBODAETH A CHYFRANNU I WAITH Y CBC	Yn yr adroddiad
3. RHEOLAU SEFYDLOG	Mabwysiadwyd
4. RHEOLAU SEFYDLOG IS-BWYLLGORAU	Mabwysiadwyd
5. IS-BWYLLGORAU	Mabwysiadwyd
6. SWYDDOGION	Yn yr adroddiad
7. CONTRACTAU A MATERION CYFREITHIOL	Mabwysiadwyd
8. CYNLLUN DIRPRWYO	Yn yr adroddiad
9. RHEOLAU ARIANNOL	Yn yr adroddiad
10. RHEOLAU SEFYDLOG CAFFAEL	Mabwysiadwyd
11. COD YMDDYGIAD YR AELODAU	Mabwysiadwyd
12. PROTOCOL AELODAU SWYDDOGION	I'w baratoi mewn ymgynghoriad â'r Is-bwyllgor Safonau
13. CANU'R GLOCH	I'w baratoi mewn ymgynghoriad â'r Is-bwyllgor Safonau

- 4.4. Yr argymhelliad yw mabwysiadu:
- i. **Rhannau 1 - 3 y Cyfansoddiad** (wedi'u hamlinellu yn 1 a 2 yn y tabl uchod) Mae'r rhain yn ddarpariaethau safonol ar gyfer unrhyw Gyfansoddiad ac yn gosod y drefn o ran y pwrpas a'r pwerau sydd ar gael i'r CBC:
- Adran 1** - yn rhoi cyflwyniad cyffredinol i'r Cyfansoddiad, rôl a swyddogaethau'r CBC.
- Adran 2** - yn amlinellu diffiniadau a dehongliadau'r termau a ddefnyddir yn y Cyfansoddiad.
- Adran 3** - yn darparu gwybodaeth o ran sut all Aelodau a'r cyhoedd fod yn rhan o waith y CBC.
- Mae yna adran ar wahân sy'n amlinellu rôl a grymoedd y Prif swyddogion (cyfeirir ato yn 6 yn y tabl uchod).

- ii. **Y cynllun dirprwyo.** Bydd yr aelodau'n chwilio am sicrwydd bod penderfyniadau'n cael eu gwneud ar y lefel gywir ac wrth ddefnyddio pwerau dirprwyedig dan y cynllun bydd y materion hynny a ystyrir yn ddyrys neu'n sylweddol o ran risg yn cael eu hadrodd i'r CBC er cymeradwyaeth.

Mae'r cynllun dirprwyo yn cynnig y dylai'r CBC gadw'r cyfrifoldeb am gymeradwyo unrhyw wariant rhaglen cyfalaf sydd dros £50k, a chyfrifoldeb y Prif Weithredwr fydd penderfyniadau sy'n is na'r ffigur hwn pan fo darpariaeth yn y gyllideb.

Pan fo'r CBC yn derbyn cyllid megis arian cyfalaf neu fenthyciad ar ôl ei gymeradwyo gan y CBC cynigir i'r arian hwn gael ei ddirprwyo i'r Prif Weithredwr i'w brosesu fel grant uniongyrchol trwy achosion busnes prosiectau unigol. Bydd y CBC yn derbyn adroddiad chwarterol yn amlinellu'r prosiectau, gwerthusiadau achosion busnes a'r gwariant.

Mae'r cynllun dirprwyo'n datgan wrth wneud penderfyniadau dirprwyedig, neu ystyried gwneud penderfyniadau o'r fath rhaid i bob aelod o staff ystyried a ydynt yn gwneud penderfyniad sy'n cynnwys gwariant sylweddol yng nghyllideb y CBC. Mae gwariant sylweddol wedi'i ddiffinio fel gwariant sydd dros £50,000. Os mai dyma yw'r achos, neu os oes posib i'r penderfyniad effeithio ar enw da'r CBC, greu risg sylweddol i'r CBC neu effeithio ar ddefnyddwyr gwasanaeth, sefydliadau partner neu bwyllgorau y tu allan i'r CBC o ran eu henw da neu yn ariannol, rhaid ystyried a ddylai'r CBC benderfynu ar y materion hyn. Mae pob mater sy'n cynnwys gwariant unigol o £250,000 neu fwy yn benderfyniadau a gedwir gan y CBC.

O ran materion cytundebol, mae'r cynllun dirprwyo yn adlewyrchu egwyddorion presennol y Rheolau Gweithdrefnol Contractau a chedwir y trothwyon ariannol o £5,000 a £50,000 ar gyfer penderfyniadau dirprwyedig swyddogion. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn gyfartal â Rheolau cyfredol ac yn darparu ar gyfer swyddogion i awdurdodi prynu pethau sydd werth hyd at £5,000 a gall y swyddogion hynny sydd ag awdurdod dirprwyedig brynu ar sail tri dyfynbris sy'n destun Rheolau Gweithdrefnol Contractau gwaith, nwyddau a gwasanaethau rhwng £5,000 a £50,000.

Mae'r Prif Weithredwr yn cadw'r grym i wneud penderfyniadau ar gontractau sydd werth dros £50,000 hyd at y terfyn arfaethedig o £250,000 i alluogi gwneud penderfyniadau ar lefel dderbyniol yn unol â lefelau dirprwyo a welir yn rheulu llywodraeth leol. Mae'r Rheolau Gweithdrefnol Contractau yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd i gynnwys gofynion Deddf Caffael 2023 a Rheoliadau Caffael (Cymru) 2024 a bydd yn rhaid adrodd am unrhyw newidiadau maes o law er mwyn diweddar i adlewyrchu'r newidiadau hynny. Yn yr un modd, wrth i'r CBC fynd trwy'r camau trawsnewidiol hyn ac ymsefydlu, mae'n bosib y bydd yr Aelodau maes o law yn dymuno ailymweld â'r lefelau dirprwyo i sicrhau nad yw'r broses gwneud penderfyniadau'n ei rwystro rhag cyflawni ei swyddogaethau'n amserol.

- iii. **Rheolau Gweithdrefnol Ariannol** - mae'r rhain yn cydymffurfio â CIPFA ac yn darparu ar gyfer proses i sicrhau bod penderfyniadau trafodaethol yn dilyn proses glir a chynhwysfawr, sy'n agored i gael ei chraffu a'i harchwilio. Mae'r Rheolau'n cyd-fynd â'r Rheolau Gweithdrefnol Contractau a fabwysiadwyd ac yn adlewyrchu'r rhai y mae Cyngor Gwynedd wedi'u mabwysiadu.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

5.1. Dim

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

6.1. Wedi'u hamlinellu yn yr adroddiad.

ATODIADAU:

Atodiad 1:	Adrannau 1 - 3
Atodiad 2:	Y Cynllun Dirprwyo
Atodiad 3:	Rheolau Gweithdrefnol Ariannol

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. **Swyddog Monitro:**

Awdur yr adroddiad.

ii. **Swyddog Cyllid Statudol:**

“Rwyf wedi cael y cyfle i roi mewnbwn i'r broses o baratoi'r Cyfansoddiad hwn. Rwyf yn fodlon ei fod yn gadarn ac yn diwallu ei ddiben, ac rwy'n cefnogi'r penderfyniad a geisir.”